

มาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

Legal Measure for Conducting Economical Crime

เอกนรา หลวงสนาม*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ประการแรกเพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ประการที่สองเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ การบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานรัฐ ในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และประการที่สามเพื่อศึกษาแนวทางการสร้างกลไกทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความชัดเจน โปร่งใส รวดเร็ว และเป็นธรรม ร่วมกันระหว่าง หน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม โดยกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย ผู้บริหารของหน่วยงานรัฐและเอกชนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมข้ามชาติ จำนวน 10 ท่าน ดังนี้ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสภาพนายความ ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการ

วิจัย กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Convenience sampling) จำนวน 400 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่หนึ่ง : ผู้บังคับใช้กฎหมาย ทหาร ตำรวจ อัยการ และศาล กลุ่มที่สอง : เจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กลุ่มที่สาม : ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กลุ่มที่สี่ : สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา และกลุ่มที่ห้า : สื่อมวลชน และประชาชนโดยทั่วไป

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า มีความเป็นไปได้ และมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแก้ไข ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย และบูรณาการข้อมูลข่าวสารระหว่าง หน่วยงาน ตลอดจนเพื่อประสานความร่วมมือกับประเทศในกลุ่มอาเซียนและประเทศอื่นๆ โดยการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย การสร้างเครือข่ายทางวิชาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาคประชาชนระหว่างประเทศในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมข้ามชาติ

*หลักสูตรนิติศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชายจำนวน 235 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 และเพศหญิงจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 41.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยมีอายุระหว่าง 40 ถึง 21 ปี ประมาณร้อยละ 63 และกลุ่มตัวอย่างเป็นเจ้าของที่รัฐในกระบวนการยุติธรรมประมาณร้อยละ 30 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด นอกจากนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อเสนอ “ควรแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์” จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ข้อเสนอ “ควรแก้ไขกฎหมายเพิ่มบทลงโทษสูงสุดกับข้าราชการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และให้รางวัลเป็นพิเศษแก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนที่ให้ความร่วมมือในการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 86.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และข้อเสนอ “ควรสร้างบรรทัดฐานในการตีความบทบัญญัติกฎหมายและการให้ดุลพินิจของผู้พิพากษา” จำนวน 336 คน คิดเป็นร้อยละ 83.9 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และพบว่ากลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยและเห็นด้วยอย่างยิ่ง กับข้อเสนอ “ภาคประชาชนควรมีส่วนร่วมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือพนักงานสอบสวนมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน” จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 78 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

คำสำคัญ: อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมข้ามชาติ มาตรการทางกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม

Abstract

Research on title “Legal Measure for Conducting Economical Crime” aimed to study and Firstly analyzed of legal measure for economic crimes. Secondly, to study problems and suggestions, law enforcement organizations of criminal justice system and thirdly, to study creation of the legal procedure and criminal justice system that the

procedure more correct, faster and fair of economic crimes, share information systems between organizations government, private sector and civil society. This research use mixed method research that, the cause of correct, explicit and reliable of data. The sample of 10 people were selected by Office of the National Security Council, Department of Special Investigation, Anti-Money Laundering office, Court of Justice, Office of the Attorney General, Customs Facilitation, Royal Thai Police, Office of the Narcotics Control Board and Lawyers council of Thailand. A questionnaire was use as the quantitative research instrument. The sample of 400 persons in five groups: officers in law enforcement, officers in the economic criminal procedure of justice system, owner, educational institution, religious institution, mass media and Thai people.

Result of qualitative research, found that there is a possibility and important of the opportunity for the public to the take part in economics crime proceeding. In order to co-policies development and share information systems between organizations in Thailand and other countries.

Therefore, result of quantitative research, computer program analysis found 235 male or 58.8 percentage of all and 165 female or 41.2 percentage of all, Aged 21 to 40 years, about 63 percentage, Bachelor’s degree in education from about 73.5 percentage and about 30 percentage of the sample groups were judicial authorities, In addition, found “agree” and “strongly agree” with “the law should be amended in line with globalization” were 349 of the sample groups or 87.2 percentage of all.

“The law should be modified to increase the maximum civil penalties. Stakeholders and reward exceptional staff and public to cooperate in the suppression economic crimes” were 345 of the sample groups or 86.1 percentage of all, and “should form the basis for interpreting the law and the discretion. The judges” were 336 of the sample groups or 83.9 percentage of all. And found “agree” and “strongly agree” with “the public should participate and monitor the performance of a police officer or officers more than the present” were 312 of the sample groups or 78 percentage of all.

Keywords: Economic crime, White collar crime, Transnational organized crime, Legal measure, Procedure in criminal justice system

บทนำ

จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน พบว่า มีอาชญากรรมประเภทหนึ่งที่กระทำความผิดแล้วส่งผลกระทบต่อสังคมและประเทศชาติอย่างมหาศาล โดยกลุ่มหรือบุคคลที่กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าว มักจะเป็นบุคคลที่มีเกียรติยศ ชื่อเสียง และมีฐานะการงานในตำแหน่งสำคัญๆ โดยจะใช้โอกาสและช่องทางในตำแหน่งหน้าที่การงานของตนประกอบธุรกิจกระทำความผิดต่อกฎหมาย เรียกว่าการกระทำความผิดในลักษณะนี้ว่า “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ”

การติดต่อดำเนินการแลกเปลี่ยนกันระหว่างประเทศหรือระหว่างภูมิภาค ถ้าประเทศใดประเทศหนึ่งด้อยประสิทธิภาพในการดำเนินการกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ย่อมส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในด้านการค้าระหว่างประเทศ จนเป็นที่ทราบกันดีว่า อาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีความเฉื่อยฉาบ มีความเชี่ยวชาญ ตลอดจนการกระทำความผิดมีความสลับ

ซับซ้อนและมีลักษณะเป็นเครือข่าย ดังนั้น การดำเนินคดีกับบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ตลอดจนเป็นบุคคลที่มีปฏิภาณไหวพริบ จะต้องอาศัยเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคลากรในกระบวนการยุติธรรมที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีความสามารถที่หลากหลาย และสามารถปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ภาวะกดดันสูงได้ดี เพื่อให้เกิดทักษะที่เท่าเทียมหรือเหนือชั้นกว่าวิธีการและความทันสมัยที่อาชญากรใช้ในการประกอบอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

การดำเนินการกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจมีปัญหาขัดข้องหลายประการ ทั้งปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาล ด้านตัวบทกฎหมาย ด้านการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรม และปัญหาด้านอื่นๆ ที่ทำให้การแก้ไข ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ และผลดีต่อการอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญาในภาพรวมเท่าที่ควร จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือการยกกฎหมายขึ้นมาใหม่เป็นผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ชั้นจับกุม สืบสวนสอบสวน ฟ้องร้อง และชั้นการพิจารณาพิพากษาคดีให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นผลดีต่อการแก้ไข ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจให้มีความชัดเจน โปร่งใส รวดเร็ว และเป็นธรรม อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนส่วนรวมและธำรงรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรมของสังคมสืบไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำความผิดของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
2. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค การบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานรัฐและบุคลากรในการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

3. เพื่อเสนอแนะแนวทางการสร้างกลไกทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความชัดเจน โปร่งใส รวดเร็ว และเป็นธรรม ร่วมกันระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาสังคม ตั้งแต่ขั้นตอนการสืบสวนสอบสวน การฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดี

สมมติฐานการวิจัย

1. คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีรูปแบบและลักษณะของการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อน
2. บุคคลที่เข้าข่ายการกระทำความผิด ขั้นตอนวิธีการ และการดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ มีความแตกต่างจากการกระทำความผิดโดยทั่วไป จึงจำเป็นต้องมีการบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมเป็นพิเศษมาบังคับใช้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยมุ่งเน้นให้สามารถนำผลการศึกษาไปแปรเป็นภาคปฏิบัติที่ทำประโยชน์สูงสุดต่อกระบวนการยุติธรรมไทย สามารถควบคุม กำหนดแนว นโยบาย ในด้านความมั่นคงของชาติให้บรรลุเป้า ประสงค์ในการแก้ไขปัญหการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม โดยใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เชิงวิเคราะห์กฎหมาย (Legal Analysis) และนโยบาย (Policy Analysis) ซึ่งมีหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นนโยบาย กฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของประชาชน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ ในกระบวนการยุติธรรม การติดตามตรวจสอบข้อเท็จจริง หรือคดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) มีหน่วยวิเคราะห์ เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบาย แผนการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของหน่วยงานรัฐ บทบัญญัติของกฎหมาย

การบังคับใช้กฎหมาย และอำนาจหน้าที่ของบุคลากร

ในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ด้านกฎหมายนโยบายบทบาทของหน่วยงานรัฐ ขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการยุติธรรม เจ้าหน้าที่รัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในกระบวนการยุติธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชน และข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสาร

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้บริหารหรือบุคลากรที่รับผิดชอบเกี่ยวกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 10 ท่าน ประกอบด้วย สมาคมมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปป.ง.) สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สตช.) สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปป.ส.) สภานายความ

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 400 คน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง : ผู้บังคับใช้กฎหมาย ทหาร ตำรวจ อัยการ และศาล จำนวน 144 คน

กลุ่มที่สอง : เจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 194 คน

กลุ่มที่สาม : ผู้ประกอบธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 23 คน

กลุ่มที่สี่ : สถาบันการศึกษาและสถาบันทางศาสนา จำนวน 57 คน

กลุ่มที่ห้า : สื่อมวลชนและประชาชนโดยทั่วไป จำนวน 82 คน

ผลการวิจัย

1. ข้อค้นพบจากสมมติฐานการวิจัย กระบวนการยุติธรรมเป็นพัฒนาการรูปแบบหนึ่งของสังคม เมื่อมีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายเกิดขึ้น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมย่อมมีการเปลี่ยนแปลง จึงมีความจำเป็น

ต้องควบคุมสังคมด้วยการสร้างแบบแผนทางสังคมและ
ยุติปัญหาที่เกิดขึ้นให้ได้โดยหน่วยงานองค์กรและบุคลากร
ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายต้องมีการปรับตัว
เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจในสิ่งที่ถูกต้อง
ดีงาม หากมีความจำเป็นต้องบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับ
กระบวนการยุติธรรมเป็นพิเศษมาบังคับใช้ ต้องบัญญัติ
กฎหมายจากแก่นหรือเนื้อแท้ของปัญหา พร้อมทั้งมุ่งมาด
ปรารถนาที่จะบังคับใช้กฎหมายนั้นอย่างมีประสิทธิภาพ
เพื่อให้กฎหมายที่บัญญัติออกมานั้นเป็นได้ทั้งการแก้ไข
ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ
อย่างแท้จริง

2. คุณค่าด้านมาตรการทางกฎหมายในการ ดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ

2.1 การกำหนดนโยบาย การวางยุทธศาสตร์
การตั้งเป้าหมาย การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อสร้าง
ความสามารถในการแข่งขันของชาติ และความสามารถ
ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนความอยู่รอดได้ของหน่วยงาน
และประเทศชาติอย่างยั่งยืน

สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) เป็นหน่วยงาน
หลักที่มีหน้าที่เสนอแนะคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนด
นโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบาย
การทหารกับการเศรษฐกิจและอื่นๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคง
ของชาติให้สอดคล้องต้องกัน ซึ่ง สมช. ได้จัดทำนโยบาย
และยุทธศาสตร์ด้านการรักษาความมั่นคงของชาติในด้าน
ต่างๆ เพื่อเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติให้ส่วนราชการที่
เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการ ซึ่งหนึ่งในนโยบาย
และยุทธศาสตร์ที่ สมช. ดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำร่าง
ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. ที่ได้กำหนดให้
อาชญากรรมทางเศรษฐกิจเป็นหนึ่งในอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่จะต้องมีการจัดการในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

ในประเด็นนี้กระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลกระทบ
ต่อกระบวนการยุติธรรมของไทยหรือไม่ขึ้นอยู่กับภูมิคุ้มกัน
ของคนไทยหากคนไทยยึดมั่นในคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม
ดำรงตนตามวิถีทางของสังคมอย่างถูกต้องดีงาม กล่าวคือ

เรียนรู้ที่จะปรับตัวต่อบริบทของสังคมอย่างต่อเนื่อง ไม่เป็น
กระแสโลกาภิวัตน์ ดำรงตนอย่างมีสติและปัญญา
จะสามารถรับมือกับการกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างชาญ
ฉลาด และไม่ตกเป็นเครื่องมือให้กับอาชญากรได้โดยง่าย
นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่รัฐจะต้องเอาจริงเอาจัง ทำงานเชิงรุก
และมีไหวพริบรู้เท่าทันอาชญากร ทำงานเป็นทีมอย่าง
มีประสิทธิภาพ มีความคล่องตัว และทำงานภายใต้ความ
กดดันได้อย่างถูกต้องเที่ยงธรรม

2.2 การแก้ไข ป้องกัน และปราบปราม

อาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมข้ามชาติ
ที่มีความสลับซับซ้อน เปลี่ยนแปลงรูปแบบการกระทำผิด
อยู่ตลอดเวลา สิ่งสำคัญที่ทุกหน่วยงานรัฐจะต้องพิจารณา
และดำเนินการเพื่อรองรับหรือเตรียมรับมือกับปัญหา
ดังกล่าวคือ การพัฒนาองค์กรและการพัฒนาบุคลากร
ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับกฎหมาย มีทัศนคติที่ดีต่อหน้าที่การงาน ทำงาน
เป็นทีมหรือสร้างเครือข่ายการทำงานทั้งภายในและภายนอก
หน่วยงาน นอกจากนี้ ผู้บริหารองค์กรต้องมีวิสัยทัศน์
มีธรรมาภิบาล มีภาวะผู้นำ ใจกว้าง เปิดใจรับฟังความคิด
เห็นของผู้อื่น ยินดีที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ
หน้าที่ของหน่วยงาน เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับ
บัญชา มียุทธศาสตร์และมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน
เพื่อให้ผู้ใต้บังคับ บัญชาปฏิบัติงานได้ตรงตามเป้าหมาย
และบรรลุวัตถุประสงค์ ตลอดจนองค์กรอยู่รอดได้
อย่างยั่งยืน ไม่เกิดความเคลือบแคลงสงสัยจากประชาชน

2.3 บทบัญญัติของกฎหมาย

หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า
เพียงพอต่อการพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทาง
เศรษฐกิจและอาชญากรรมข้ามชาติ แต่ต้องมีการบังคับใช้
กฎหมายอย่างเคร่งครัด จริงจัง และเป็นธรรมเพื่อบังคับใช้
กฎหมายที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ยังพบปัญหา
ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนในบางถ้อยคำของ
กฎหมายบางฉบับบางมาตรา จึงควรสร้างความร่วมมือ
ระหว่างหน่วยงาน เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ ร่วมมือ
กับกระทรวงกลาโหมหรือกระทรวงมหาดไทยหรือกระทรวง

ยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุดร่วมมือกับ สำนักงานตำรวจแห่งชาติหรือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น เพื่อเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับบทบัญญัติของกฎหมาย และป้องกันความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกัน

2.4 เครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ การจัดตั้งประชาคมอาเซียน ถือเป็นการปรับตัวครั้งสำคัญและจะต้องพัฒนาท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองระหว่างประเทศ และต้องเผชิญกับความท้าทายหรือความเสี่ยงใหม่ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น เช่น โรคระบาด อาชญากรรมข้ามชาติ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ถือกำเนิดจากปฏิญญา Declaration of ASEAN Concord II หรือ Bali Concord II กำหนดให้มีการจัดตั้งเป็นกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ซึ่งถือเป็นกฎหมายร่วมกันที่จะต้องปฏิบัติตาม อันเป็นกรอบกระบวนการปฏิรูปอาเซียนเพื่อปรับสภาพนิติบุคคล และจัดโครงสร้างองค์กรเพื่อการเป็นประชาคมอาเซียน โดยต้องมุ่งเน้นเป็นนิติบุคคลทางกฎหมายและมีพันธะสัญญาต่อกัน ทำให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีกรอบกติกาในการทำงานมีประสิทธิภาพ และเป็นองค์กรเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

หน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจได้ให้ความสำคัญกับการดำรงอยู่อย่างมั่นคงของชาติและประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีความปลอดภัย มีความเป็นธรรม มีความอยู่ดีมีสุข มีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) กำหนดแนวนโยบายในการเสริมสร้างศักยภาพการจัดการปัญหาภัยคุกคามข้ามชาติ 11 ประการ ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ มีดังนี้

(1) พัฒนาระบบและกลไกเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความเป็นเอกภาพทางด้านการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติ

(2) พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยและครอบคลุมต่อการสกัดกั้นและป้องปรามองค์กร

อาชญากรรมข้ามชาติ และให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งให้มีการเพิ่มบทลงโทษทางกฎหมาย โดยเฉพาะกรณีที่มีเจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปเกี่ยวข้อง

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีมาตรการทางภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพทันต่อเหตุการณ์ และติดตามความเคลื่อนไหวการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมข้ามชาติที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ

(4) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับนานาชาติ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในรูปทวิภาคีและพหุภาคี

(5) ส่งเสริมการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศภายใต้กรอบสหประชาชาติในการต่อต้านปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งให้มีการปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย กฎระเบียบ และข้อบังคับ เพื่รองรับพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

(6) ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติให้กับเจ้าหน้าที่รัฐในวงกว้าง เพื่อสร้างบรรทัดฐานความเข้าใจ และการรับรู้ต่อสภาพภัยคุกคามทุกรูปแบบ อันจะนำไปสู่การทำให้ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

(7) สร้างความพร้อมให้สังคมไทยเกิดความตระหนัก ตื่นตัวในการรับรู้ และเรียนรู้ถึงลักษณะทั่วไปของการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ รวมทั้งมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคมและความมั่นคงของชาติ

3. คุณประโยชน์การนำไปใช้ในการสร้างกลไกทางกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

3.1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่กล่าวว่านโยบายของรัฐบาลควรสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ แต่ความขัดแย้งทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องยาวนานหลายปี และยังไม่สามารถหาทางออกร่วมกันที่เป็นรูปธรรมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สิทธิ

พลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยจนก่อให้เกิดการตื่นตัวของประชาชนอย่างกว้างขวาง แนวทางแก้ไขคือรัฐบาลจะต้องกำหนดนโยบาย วางแผนการดำเนินงาน และทำความเข้าใจกับภาคประชาชน เพื่อให้นโยบายดังกล่าวสอดคล้องและตอบสนองต่อการแก้ไข ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและอาชญากรรมข้ามชาติ

3.2 การแจ้งเบาะแสและการตรวจพบความผิด กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยว่าการแจ้งเบาะแสและการตรวจพบความผิดควรมีการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารและระบบสารสนเทศที่ทันสมัย ครอบคลุมทุกพื้นที่และหลายช่องทาง ซึ่งสอดคล้องกับเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ที่กำลังเป็นที่นิยมและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน และมีบทบาทสูงต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนคนไทย

3.3 การจับกุมผู้กระทำผิด เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ข้อบัญญัติทางกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชน อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและการขาดความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นประเด็นอ่อนไหวอย่างมากต่อความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐกับภาคประชาชน จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนนั้นควรได้รับความคุ้มครองและค่าตอบแทนในการปฏิบัติหน้าที่เป็นกรณีพิเศษ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานภายใต้ความเสี่ยงและความกดดันสูง อย่างไรก็ตาม จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักข้อบัญญัติกฎหมายอย่างเคร่งครัด มีบรรทัดฐาน และยึดหลักสากลเพื่อประโยชน์ต่อรูปคดี

3.4 การสืบสวนสอบสวน เป็นวิทยาการของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่จะต้องอาศัยคุณสมบัติพิเศษ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางเทคโนโลยี ตลอดจนหลักการทางวิทยาศาสตร์และการศึกษาพฤติกรรมของอาชญากรอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม จากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 40 (7) การสอบสวนเป็นขั้นตอนสำคัญของการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดีของ

พนักงานอัยการ ซึ่งส่งผลต่อการอำนวยความสะดวกทางอาญาเป็นอย่างมาก หากการสอบสวนกระทำด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นธรรม ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์และผลดีต่อการอำนวยความสะดวกทางอาญาในภาพรวมทั้งหมด แต่จากการศึกษาวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านการตีความบทบัญญัติของกฎหมาย คดีมีอายุความ การขาดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน และปัญหาด้านอื่นๆ ที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ

3.5 การไต่สวนมูลฟ้องและการฟ้องร้อง เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายและเกี่ยวข้องกับพยานหลักฐานหลายอย่าง อย่างไรก็ตาม อิทธิพลจากการนำเสนอของสื่อต่างๆ โดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ที่มีรายการข่าวนำเสนอในลักษณะการไต่สวนมูลฟ้อง กล่าวคือ มีการเชิญผู้เสียหาย คู่กรณี นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักกฎหมาย นักสิทธิมนุษยชน และเจ้าหน้าที่รัฐ มาออกรายการมีการแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันไปมา เสมือนกำลังสืบพยานหรือกำลังไต่สวน โดยเฉพาะกรณีที่มีผู้เสียหายจำนวนมาก เป็นบุคคลมีชื่อเสียง สังคมให้ความสนใจ ส่งผลกระทบต่อผู้คนเป็นวงกว้างหรือเป็นการกระทำผิดรูปแบบใหม่ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลสูงมากต่อการไต่สวนมูลฟ้องและการฟ้องร้องในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งทำให้คนไทยให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้มากขึ้น กล่าวคือ ต้องการให้บุคคลจากหลายสาขาอาชีพมีส่วนร่วมในการไต่สวน เพื่อสร้างความสมดุลในการใช้อำนาจและการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐในกระบวนการยุติธรรม

3.6 การพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ศาลยุติธรรมของไทยในการพิจารณาพิพากษาคดีอาญาใช้ระบบกล่าวหา ซึ่งมีลักษณะการต่อสู้คดีระหว่างโจทก์และจำเลย โดยโจทก์มีหน้าที่นำพยานหลักฐานมาเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลย ส่วนจำเลยจะใช้สิทธิในการต่อสู้คดีไม่ได้กระทำความผิดตามที่โจทก์ฟ้อง และมีสิทธิในการนำสืบพยานหลักฐาน เพื่อหักล้างข้อกล่าวหาเหล่านั้น อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด คนกระทำความผิดต้องถูกลงโทษโดยไม่จำเป็นต้องลงโทษทางกฎหมายเท่านั้น อาจจะลงโทษ

ทางสังคมด้วย เพื่อให้ผู้กระทำความผิดมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม และเป็นการขอโทษสังคมอีกทางหนึ่งด้วย กล่าวคือการพิจารณาพิพากษาคดีใดๆ ต้องทำให้สังคมดีขึ้น ไม่ใช่เลวร้ายยิ่งกว่าเดิม หรือต้องสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และไม่สร้างปัญหามากยิ่งขึ้น

3.7 การคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา ผู้เสียหาย พยาน และเจ้าหน้าที่รัฐ กระบวนการยุติธรรมของไทยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการ คือ การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล กล่าวคือ กระบวนการยุติธรรมที่ดีจะต้องมีมาตรการต่างๆ ที่จะดำเนินการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษอย่างมีประสิทธิภาพ และมีวิธีดำเนินการต่างๆ ภายใต้หลักความชอบธรรมแห่งกฎหมาย โดยมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ ทั้งนี้ การคุ้มครองผู้ถูกกล่าวหา ผู้เสียหาย พยาน และเจ้าหน้าที่รัฐเป็นการพัฒนาการบริหารกระบวนการยุติธรรมที่มีส่วนสำคัญในการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนทุกภาคส่วน เนื่องจากเป็นกลไกขับเคลื่อนพร้อมกับการพัฒนาประชาธิปไตย จึงจำเป็นต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงประชาชนให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการขัดเกลา ปลูกจิตสำนึก รักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ให้เท่าเทียมและเสมอภาคกัน

3.8 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ในปัจจุบันระบบศาลของไทยมีลักษณะเป็นศาลคู่ขนานแบ่งเป็น 4 ศาล คือ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ศาลทหาร และศาลรัฐธรรมนูญ แต่ศาลยุติธรรมแยกเป็นอิสระจากกระทรวงยุติธรรม เช่นเดียวกับสำนักงานอัยการสูงสุดที่แยกเป็นอิสระมีความเป็นเอกเทศในการบริหารจัดการ อย่างไรก็ตาม การบัญญัติและการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่จะต้องนำมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อให้ทันสมัยและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีความพยายามในการจัดปัญหาการทุจริต คอร์รัปชันให้หมดไปจากสังคมไทย โดยต้องการสร้างบรรทัดฐานในการบังคับใช้กฎหมาย

การเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และยังสอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องปรับแก้กฎหมายให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ปรากฏในกฎบัตรอาเซียน หรือที่ปรากฏในพิมพ์เขียวประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint)

3.9 การพัฒนางานบำบัดและฟื้นฟูผู้กระทำความผิด กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสังคมไทยต้องการการประนีประนอม ยอมความ ชดเชยค่าเสียหายให้แก่กันตามสมควร หรือเรียกว่าการไกล่เกลี่ยยอมความ นอกจากนี้ คนไทยบางส่วนมีความคิดว่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจไม่ใช่การกระทำความผิดในคดีอาญา แต่เป็นการกระทำความผิดในทางแพ่ง ดังปรากฏตามสื่อต่างๆ เช่น บางคนได้รับความเสียหายแต่ไม่แจ้งความดำเนินคดี คิดว่าเล็กๆ น้อยๆ เป็นเวอร์กรรม เป็นโชคชะตาฟ้าลิขิต แต่ถ้ามีคนอื่นที่ได้รับความเสียหายแล้วออกมาเปิดโปงก็จะพากันทยอยออกมาให้ข้อมูลต่อสาธารณะ ซึ่งกว่าจะรวบรวมพยานหลักฐานได้ ผู้กระทำความผิดก็หายตัวไปแล้ว ย้ายย้ายหนีหาย หลบหลีกหรือทรัพย์สินออกนอกประเทศไปแล้ว สิ่งเหล่านี้ควรจะนำมาศึกษาต้นทุนเฉลี่ย (Average Cost) เกี่ยวกับคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจว่าแต่ละคดีต้องใช้ต้นทุนทางยุติธรรมเป็นจำนวนเท่าไร เพื่อสร้างความสมดุลในการพัฒนางานบำบัดและฟื้นฟูสภาพผู้กระทำความผิด

3.10 ข้อมูลข่าวสารคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ รูปแบบการควบคุมสังคมมีลักษณะเป็นทางการ และมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกและให้ความเป็นธรรมแก่ประชาชนซึ่งประกอบด้วยหลายระบบย่อย คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง พนักงานอัยการ ศาล และราชทัณฑ์ โดยหน่วยงานดังกล่าวมีเป้าหมายเดียวกันคือ บังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ คุ้มครองสิทธิผู้ถูกกล่าวหา คุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย คุ้มครองสิทธิพยาน บำบัดและฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดให้กลับสู่สังคมได้ และควบคุมอาชญากรรมในสังคม แต่ในทางปฏิบัติพบว่าหน่วยงานดังกล่าวเป็นองค์กรระบบปิด กล่าวคือ การถ่ายเท การโอนย้าย และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

ทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานมีข้อจำกัดหลายประการ ส่งผลให้บุคคลภายนอกไม่ทราบความเคลื่อนไหวและ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่รัฐในหน่วยงานดังกล่าวมากนัก อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารหรือสารสนเทศของคดีอาชญากรรมทาง เศรษฐกิจในบางประเด็นเป็นความลับของทางราชการ มีการ จำกัดสิทธิในการเผยแพร่ เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสาร มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลา มีการปรับปรุงและประยุกต์ ใช้อย่างกว้างขวาง จนยากที่จะคาดเดาผลกระทบที่อาจ เกิดขึ้นได้ ดังนั้น หน่วยงานรัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะด้วยความ ระมัดระวัง และต้องคาดการณ์ผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ได้อย่างแม่นยำ

การอภิปรายผล

จากสถานการณ์บ้านเมืองและแนวทางการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานรัฐในกระบวนการยุติธรรม ภาคเอกชน และภาคประชาชน ตลอดจนแนวโน้มการพัฒนาและ การเข้าร่วมประชาคมอาเซียน กระบวนการยุติธรรมและ ทุกภาคส่วนควรมีการเตรียมความพร้อมเชิงนโยบาย เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและปรับตัวให้ทันต่อกระแส โลกาภิวัตน์ เพื่อให้องค์กรหรือหน่วยงานมีความพร้อม ต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น และมีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการ รับมือกับปัญหาหรือสถานการณ์แปลกใหม่ที่จะเกิดขึ้น จากการวิจัยเรื่องมาตรการทางกฎหมายในการดำเนินคดี อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ สรุปดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สมาคมมั่นคง แห่งชาติ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการ สูงสุด กรมศุลกากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และหน่วยงาน อื่นๆ ต้องสร้างความพร้อมเชิงยุทธศาสตร์ในระดับองค์กร ซึ่งจำเป็นต้องมีการร่างยุทธศาสตร์สำหรับหน่วยงานขึ้นมา เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานและประสานความร่วมมือ กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การพัฒนาการให้บริการ และการอำนวยความสะดวก การเปลี่ยนแปลงของสังคม ไทยที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านเศรษฐกิจ ย่อมก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรเพื่อการผลิต เช่น ที่ดิน น้ำ แร่ธาตุ ป่าไม้ แรงงาน และจำเป็นต้องมีการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ สิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนคนไทยทั่วประเทศ กระบวนการ ยุติธรรมจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องปรับตัวตามกระแส โลกาภิวัตน์ มีบรรทัดฐานและมีมาตรฐานในการดำเนินงาน เพื่อให้ได้รับการยอมรับทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาเป็นการเร่งด่วน มีดังนี้

2.1 นโยบายของรัฐบาล ต้องสร้างความร่วมมือ กับทุกภาคส่วน สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศสร้างความเชื่อมั่นและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานรัฐและ ภาคประชาชน เพื่อให้นโยบายของรัฐบาลได้รับการตอบ สนองที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไข ป้องกันและปราบปราม อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการบูรณาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทรัพยากร มาตรการทางกฎหมาย รวมถึงกลไกความร่วมมือในบริบทต่างๆ ทั้งภายใน และระหว่างประเทศ

2.2 การดำเนินคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ กระบวนการยุติธรรมเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนการตรวจค้น การจับกุมผู้กระทำความผิด การสืบสวนสอบสวนการฟ้องร้อง และการพิจารณาพิพากษาคดี ในทุกขั้นตอนของ กระบวนการยุติธรรมของอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ขั้นตอนการสอบสวนถือได้ว่าเป็นความสำคัญที่สุดของ การกระบวนการค้นหาความจริงอันเป็นหลักการที่บัญญัติ ไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถ้าพนักงาน สอบสวนซึ่งเป็นต้นธารของกระบวนการยุติธรรมดำเนินการ ในขั้นตอนสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง และโปร่งใส กระบวนการในขั้นตอนอื่นๆ ก็จะดำเนินการ ให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่คู่กรณีทุกฝ่าย ได้อย่างแท้จริง ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ในหน่วยงานอื่นที่ปฏิบัติหน้าที่ในขั้นตอนนี้จึงต้องการขวัญ

และกำลังใจ มีเกียรติมีศักดิ์ศรี และได้รับค่าตอบแทนในระดับที่ไม่แตกต่างจากพนักงานอัยการและศาลมากนัก

2.3 ตัวบทกฎหมาย ปัญหาของกระบวนการยุติธรรมเกิดจากเหตุปัจจัยหลายประการ ต้องอาศัยมุมมองจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่าย การยกร่างหรือการปรับแก้กฎหมายเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่จะต้องนำมาพิจารณา ร่วมกัน เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีความทันสมัยและทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

2.4 ข้อมูลข่าวสารคดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานรัฐในกระบวนการยุติธรรมถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบข้อมูลข่าวสารที่ดีและมีการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งจะส่งผลดีต่อการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลข่าวสารที่เผยแพร่ต่อสาธารณะ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ และเว็บไซต์ต่างๆ เนื่องจากเทคโนโลยีการสื่อสารมีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและได้รับความนิยม ปัญหาสำคัญที่พบคือการตรวจสอบข้อมูลที่มีการเผยแพร่ว่าเป็นข้อมูลจริงเท็จประการใด และไม่สามารถควบคุมการเผยแพร่และการเข้าถึงข้อมูลได้ครอบคลุมทั้งหมด โดยเฉพาะประเด็นสิทธิส่วนบุคคลและความเป็นสาธารณะได้ กลายเป็นข้อโต้เถียงที่มีการอ้างถึงสิทธิและเสรีภาพในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องมีมาตรการและดำเนินการกับปัญหาเหล่านี้ด้วยความละเอียด รอบคอบ และระมัดระวัง เพื่อควบคุมผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม นอกจากนี้ ต้องมีมาตรการในการปลูกจิตสำนึกให้มีความรับผิดชอบต่อข้อมูลข่าวสารที่ตนเผยแพร่ ถ้าส่งผลกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของบุคคลอื่น ต้องพร้อมที่จะยอมรับการลงโทษทางกฎหมายและพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องดีงาม

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเป็นการค้นคว้าและแสวงหาข้อเท็จจริงอย่างไม่มีวันสิ้นสุด ถึงแม้ว่าจะค้นพบข้อเท็จจริงบาง

อย่างแล้วก็ตาม แต่มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาทบทวนหลายๆ ครั้ง เพื่อให้ข้อเท็จจริงที่ค้นพบมีความต่อเนื่องไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกฎหมาย ดังนี้

1. ศึกษาวิจัยการพัฒนาบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้ทันต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น เมื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้ว 3 ปี ค้นพบการกระทำความผิดรูปแบบใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนเปลี่ยนแปลงการบริหารราชการแผ่นดิน และเมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับใหม่

2. ศึกษาวิจัยการบริหารจัดการบทบัญญัติของกฎหมาย ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของบทบัญญัติของกฎหมายว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงไร เช่น สถิติคดีลดลงหรือไม่ ปัญหาจากผลกระทบของการบังคับใช้กฎหมายมีหรือไม่ เพื่อที่จะนำไปใช้ในการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ยกเลิกกฎหมายหรือยกร่างกฎหมายขึ้นใหม่

3. ศึกษาวิจัยบทบัญญัติของกฎหมายที่ร่างโดยนักการเมือง สมาชิกวุฒิสภา (สภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา) หน่วยงานราชการ องค์การอิสระสถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคม เพื่อเปรียบเทียบการบัญญัติกฎหมายจากกลุ่มใดสอดคล้องกับสถานการณ์ และมีความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วนมากที่สุด ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงการยกร่างกฎหมายในบางกรณีได้

4. ศึกษาอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนทางด้านยุติธรรม ด้วยการศึกษานิตินิติเศรษฐศาสตร์ เพื่อหาความคุ้มค่าในการบังคับใช้กฎหมายว่าสนับสนุนด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และการแก้ไข ป้องกัน และปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจหรือไม่ โดยศึกษาว่าบทบัญญัติของกฎหมายมีการถ่วงดุล หรือผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนำผลการศึกษาไปปรับใช้ในด้านนโยบายทางเศรษฐกิจ ไม่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบใหม่ ทั้งนี้ ต้องเน้นเศรษฐกิจโปร่งใส ยุติธรรม และคุ้มค่าต่อการลงทุน

บรรณานุกรม

- กองการสื่อสารมวลชน กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ. (2547). **ผลการประชุม “รัฐมนตรีอาเซียนด้านอาชญากรรมข้ามชาติ” ครั้งที่ 4 ณ กรุงเทพมหานคร.**
- คณะกรรมการวิชาการคณะนิติศาสตร์. (2530). **อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : อุปสรรคและข้อเสนอเกี่ยวกับประสิทธิภาพของการบังคับใช้กฎหมาย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประธาน วัฒนวาณิชย์. (กันยายน 2536). **“อาชญากรรมทางเศรษฐกิจในสังคมที่เปลี่ยนแปลง : ความหมาย ขอบเขต และมาตรการแก้ไข,”** วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 23 ฉบับที่ 3 คณะนิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ และคณะ. (2549). **การติดตามประเมินผลการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมพิเศษ ประจำปีงบประมาณ 2549.** กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- วีระพงษ์ บุญโญภาส. (2544). **อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.** พิมพ์ครั้งที่ (3). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด บี.เจ.เพลทโปรเซสเซอร์.
- คิลปรอ ครีจันเพร. (มกราคม-มีนาคม 2540). **“อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ : ปัญหาที่รัฐต้องเร่งแก้ไข,”** Chulalongkon Review ปีที่ 9 ฉบับที่ 34.
- Fred A. Meyer and Jr Ralph Baker. (1979). **Determenants of Lawenforcement Policies.** Toronto: Lixington Books.
- Haskell Martin R. and Yablonsky Lewif. (1983). **Criminology : crime and Criminiality.** Boston: Houghton Mifflin Company.
- Magaret Kenda. **Crime Prevention Manual for Business Owners and Managers.** 1 Printing N. Y. U.S.A.